

LH. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 2-3 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2-3

IKASGAIA	GAI EKOSOZIALAK	INGURUMEN-POLITIKAK
Natura, gizarte eta kultura ingurunearen ezagutza	<ul style="list-style-type: none"> Ekodependentzia Aldaketa ekosozialeko eragileak 	<ul style="list-style-type: none"> Ura Hondakinak Kontsumoa Biodibertsitatea Ohitura jasangarriak Aldaketa klimatikoa

Ikas egoeraren markoa

TESTUINGURUA. Nola aldatu da biodibertsitatea denboran zehar. Lehen eta orain natura behar dugu bizitzeko. Gure arbasoak kobazuloetan bizi ziren eta bizirauteko beharrezkoa egiten zuten.

Abiapuntua Zer material erabiltzen zituzten bizirauteko? Zertaz elikatzen ziren? Non bizi ziren? Gaur egungo eta garai hartako gizakiak naturaren erabilera berdinak egiten genituen?

AZKEN EKOIZPEN EDO PRODUKTUA. Ikaskuntza esperientzian zehar egindako jardueri esker, ikasleak naturatik hurbilago egongo dira eta natura zaintzeko hainbat tresna ezagutu eta erabili ahal izango dituzte.

HELBURU KOMPETENZIALAK

- Oinarrizko jakintzak eskuratzea, Urdaibaiko ingurune naturaletan bizitako esperientzia esanguratsuen bidez, ikasleen pentsatzeko eta jarduteko modua aldatzeko jasangarritasun irizpideen arabera.
- Animalia eta landareen biodibertsitatea zaintzeko habitatei eusteko garrantziaren inguruan kontzientzia hartu eta sentsibilizatzea.
- Urdaibai gisako ingurune babestuak mantentzeko beharrez kontzientziaztea, Euskal Herriko Biodibertsitateari eusteko ingurune-ardatz gisa.
- Denboran zehar biodibertsitateari eman zaizkion erabilerak ezagutu, bere garrantzia ulertzeko.

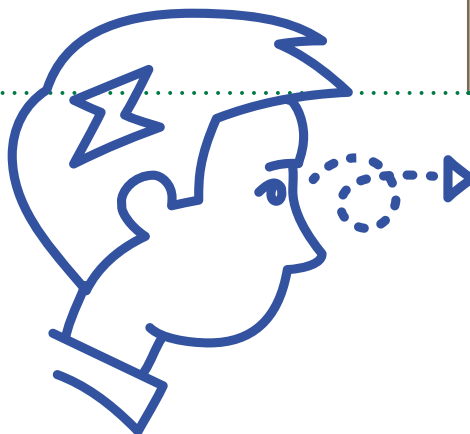
Curriculumaren zehaztapenak

NATURA, GIZARTE ETA KULTURA INGURUNEAREN EZAGUTZA

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
HKK	1,2,3	2. Galdera zientifiko errazak planteatzea eta erantzutea, pentsamendu zientifikoaren berezko teknikak eta tresnak erabilia, eta jakintza desberdinak elkarrekin konektatuz, ingurune naturalean, sozialean eta kulturean gertatzen diren gertaerak eta fenomenoak interpretatzeko eta azaltzeko.	2.1 Azterketa egiten ikastea, modu gidatuan eta galderen bidez, ezagutzak modu kooperatiboan partekatuz eta pentsamenduak historian zehar izan duen bilakaera ulertuz, zientziak horretarako ematen dituen ebidentziak adibide gisa erabiliz. 2.2. Ikerketak eskatzen duenean, esperimenduak gidatuta egitea, hainbat ikerketa-teknika erabilia, tresnak eta gailuak modu seguruan erabilia, behaketa eta neurketa zehatzak eginda eta behar bezalaerregistratuta. 2.3. Natura-, gizarte- eta kultura inguruneari buruz egindako galderari erantzun posibleak proposatzea, informazioa eta lortutako emaitzak interpretatuz eta egindako iragarpenekin alderatuz.	A. Kultura zientifikoa 1. Jarduera zientifikorako hastapenak: <ul style="list-style-type: none"> – Ikerlanaren berezko estrategiak, jakin-minarekin, ekimenarekin, iraunkortasunarekin eta norberaren lanerako ahaleginarekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak, bai bakarka, bai taldean, genero-ikuspegia kontuan hartuta. – Oinarrizko hiztegi zientifikoa. Behaketa eta neurketa zehatzak egiteko tresna eta gailu egokiak. 2. Bizitza gure planetan: <ul style="list-style-type: none"> – Animalien berezko ezaugarriak, ingurunera egokitzeko duten ahalmenarekin lotutako azpitaldeetan sailkatzeko eta bereizteko aukera ematen dutenak: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziearen betiketzea. – Biodibertsitatea. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. Biodibertsitatea mehatxatzen duten faktoreak (habitatak suntsitzea, espezie inbaditzaileak, klima-aldaketa, kutsadura, baliabideak gehiegi ustiatzea...).
KE	1,2			
STEM	1,2,4,6			
KD	1,2			
KPSII	4,5			
HK	4			
EK	1,3			

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KE STEM KD KPSII HK EK KAKK	1,3 1,2 1,2,4,5,6 1 4 1,4 1 1,2	5. Natura-, gizarte- eta kultura-inguruneke elementu edo sistemen ezaugarriak identifikatzea eta aztertzea, eta horien antolamendua eta propietateak deskribatzea, eta haien arteko harremanak ezartzea, kultura- eta natura-ondarearen balioa ezagutzeko eta hura kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzei ekiteko, erabilera arduratsu eta iraunkor baten bidez.	<p>5.1. Natura-, gizarte- eta kultura inguruneke elementuen ezaugarriak, antolamendua eta propietateak identifikatzea, ikerketa-metodologiaren bidez eta tresna eta prozesu egokiak erabiliz.</p> <p>5.2. Natura-, gizarte- eta kultura inguruneke elementuen arteko konexio errazak identifikatzea, eta ezartzen diren harremanak ulertzea.</p> <p>5.3. Ideia zientifikoak aurrerapen teknologikoekin, kulturalekin eta sozialekin lotzea eta balioestea, eta bizi kalitatea hobetzen laguntzen dutela onartzea.</p> <p>5.4. Natura- eta kultura-ondarea balioestea eta babestea, guztien ondasuntzat jotzea, ondare horretaz gozatzeko errespetuzko jokabideak hartzea eta ondare hori kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzak proposatzea.</p>	<p>A. Kultura zientifikoa</p> <p>1. Jarduera zientifikorako hastapenak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ikerlanaren berezko estrategiak, jakin-minarekin, ekimenarekin, iraunkortasunarekin eta norberaren lanerako ahaleginarekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak, bai bakarka, bai taldean, genero-ikuspegia kontuan hartuta. <p>2. Bizitza gure planetan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gizakiak ekosistemekin duen harremana (hurbiltasunetik globaltasunera) gizartearen beharrak asetzeko. Gure planetako baliabide naturalen erabilera egokiak eta txarrak eta horien ondorioak. – Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. – Biodibertsitatea. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. Biodibertsitatea mehatxatzen duten faktoreak (habitatak suntsitzea, espezie inbaditzaileak, klima-aldaketa, kutsadura, baliabideak gehiegi ustiatzea...). <p>C. Gizarteak eta lurraldeak</p> <p>2. Gizarteak denboran zehar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Denbora historikoa. Denbora-nozioak eta kronologia. Etapa historiko handien denbora kokapena ardatz kronologikoetan. – Natura- eta kultura-ondarea. Natura-gune eta kultura-gune babestuak eta horien kokapena Euskal Autonomia Erkidegoan eta Euskal Herrian. Horien erabilera, zaintza eta kontserbazioa.

LH. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 2-3 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2-3

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	GINARRIZKO JAKINTZAK
HKK KE STEM KD KPSII HK EK KAKK	1,2,3,5 1,2,3 1,2,5,6 2,3,5 4 1,2,3,4 1,2,3 1	6. Gizakiak ingurunean egiten duen esku-hartzearen kausak eta ondorioak kritikoki aztertzea, maila soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuz eta pertsonen eta planetaren errespetuarekin, zaintzarekin eta babesarekin kontsekuenteak diren ohitura iraunkorrak praktikan jarritz, arazoei aurre egiteko, konponbideak bilatzeko eta konponbidean banaka eta elkarlanean jarduteko gaitasuna garatzeko.	<p>6.1. Pertsonen bizitzaren eta inguruneke elementu eta baliabideen gaineko haien ekintzen arteko erlazioa kritikoki aztertzea, giza ekintzak ingurunean eragiten dituen aldaketa positiboek eta negatiboek jabetuta eta bizitza bere forma desberdinetan errespetatuta.</p> <p>6.2. Planeta, pertsonak eta ingurunea zaintzeko, babesteko eta errespetatzeko ohitura jasangarri egokiak praktikan jartzea.</p> 	<p>A. Kultura zientifikoa</p> <p>2. Bizitza gure planetan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gizakiak ekosistemekin duen harremana (hurbiltasunetik globaltasunera) gizartearen beharrak asetzeko. Gure planetako baliabide naturalen erabilera egokiak eta txarrak eta horien ondorioak. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. Biodibertsitatea. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. Biodibertsitatea mehatxatzen duten faktoreak (habitata suntsitzea, espezie inbaditzaileak, klima-aldaketa, kutsadura, baliabideak gehiegi ustiatzea...). <p>C. Gizarteak eta lurraldeak</p> <p>2. Gizarteak denboran zehar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Natura- eta kultura-ondarea. Natura-gune eta kultura-gune babestuak eta horien kokapena Euskal Autonomia Erkidegoan eta Euskal Herrian. Horien erabilera, zaintza eta kontserbazioa. <p>4. Kontzientzia ekosoziala:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bizitza jasangarria: planetaren gehienezko mugak eta baliabideen agortzea. Aztarna eta zor ekologikoa.
HKK KE STEM KD KPSII HK KAKK1	1,2,3 1,2 4 1,4,5 4 1,3 2 1	7. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunearen jarraitutasunak eta aldaketak behatzea, ulertzea eta interpretatzea, kausalitate-, aldiberekotasun- eta ondorengotza-erlazioak aztertuta, elementuen eta gertaeren arteko harremanak azaltzeko eta baloratzeko, eta iraunkortasun-irizpideen arabera jokatzeko.	7.1. Historiaren etapak identifikatzea, gizakiok, Antzinarora arte, bizi izandako aldaketak deskribatuz, gizartearen bizimoduak alderatuz eta kausalitatea, aldiberekotasun eta jarraitutasun nozioak identifikatuz.	<p>A. Kultura zientifikoa</p> <p>2. Bizitza gure planetan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gizakiak ekosistemekin duen harremana (hurbiltasunetik globaltasunera) gizartearen beharrak asetzeko. Gure planetako baliabide naturalen erabilera egokiak eta txarrak eta horien ondorioak. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. <p>C. Gizarteak eta lurraldeak</p> <p>2. Gizarteak denboran zehar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Natura- eta kultura-ondarea ondasun eta baliabide gisa; haren erabilera, zaintza eta kontserbazioa.

Ikuspegi ekosoziala

IKASKUNTZA EKOSOZIALA

- * 1. Giza ekodependentzia barneratzea. Bizitzaren sarearen parte garela ohartzea.
- * 2. Biosfera gurtzea. Biodibertsitatearen eta ekosistemen garrantzia baloratzea. Natura gizakiek kontrolatu eta ustiatzeko existitzen dela dioen ideia ikuspegi kritikoa izatea. Antropozentrismoa ekozentrismoa igarotzea.
- * 14. Epe labur eta luzean "distantzia" luzeko denboraren eta espazioaren aldetik eta beste pertsona eta espezie batzuekin enpatia eta gupida garatzea.

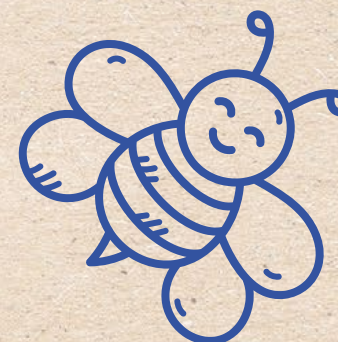
EBALUAZIO IRIZPIDE EKOSOZIALAK

- * Izaki bizidun guztiak elkarrekin lotuta daudela onartzea.
- * Gizakiak gainerako izaki bizidunak behar dituela adieraztea / Gizakiak gainerako izaki bizidunak behar ez dituela ez adieraztea.
- * Bizitza osoari balioa ematea.
- * Beren ingurune naturalean bizi diren izaki bizidunen aniztasunaren edertasunari balioa ematea.
- * Bizitza osoaren babesari balio handia ematea, kulturalki arbuiatzen gaituena barne (ornogabeak, adibidez).
- * Espazioan eta denboran urrutien dauden izakiekin enpatia errudimentiboki egitea. Adibidez, Doñanako fauna edo hurrengo belaunaldia gure familian.
- * Espazioan eta denboran hurbilen dauden izakiekin enpatizatzea.

OINARRIZKO JAKINTZA EKOSOZIALAK

- * Ekodependentzia kontzeptua. Gizakiak bere beharrak modu autonomoan asetzeko ezintasuna, naturaren baliabiderik gabe.
- * Ekodependentzia ikusezina (ekodependentzia dugun eguneroko bizitzako alderdiak).
- * Natura zaintzearen garrantzia.
- * Edertasuna izaki bizidunen aniztasunean eta oreka ekosistemikoetan.
- * Konexio emozionala naturarekin.
- * Enpatia eta errukia kontzeptuak.
- * Beste izaki bizidun batzuekiko enpatia. Beste izaki bizidun batzuen eskubideak.

Euskal Autonomia Erkidegoko curriculumaren kompetentzia esparruarekin lotura zuzena izateaz gain, dimentsio ekosoziala indartu nahi izan dugu gure ikas esperientzietan. Horretarako, FUHEMek (Fundación Benéfico-Social Hogar del Empleado) proposatutako ikaskuntza ekosozialak ere sartu dira modu osagarrian. Begirada ekosozialaren integrazioan erreferentzia da FUHEM.

LH. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 2-3 / Ekoetxea 1 / Ondoren 2-3

Metodologia

ESTRATEGIA

Arazoetan oinarritutako ikaskuntza
Zereginetan oinarritutako ikaskuntza
Gogoetan oinarritutako ikaskuntza
Beste batzuk

ESTRATEGIA
EKOSOZIALAK

Ikuspegi sozioafektiboa
Ekintzarako ikaskuntza
Ikaskuntza aktiboa

TEKNIKAK

OHIKOAK:
Tailerrak
Ikus-entzunezkoak
Entzute kolektiboa
Azalpenak talde handietan
Beste batzuk

EZOHIKOAK:
Beste batzuk:
Interpretazio zentroa

